

Bijeenkomst

Young@work - Jongeren buitenspel?

SAMENWERKEN AAN VAKMANSCHAP IN JONGERENDIENSTVERLENING

De uitvoering voor jongeren in de WW of bijstand kan beter, stelt de Inspectie SZW in *Buitenspel*, een kritisch rapport dat in april verscheen. Enkele aanbevelingen: meer samenwerking, meer erkenning dat scholing soms beter is dan werk en beter controleren of jongeren hun verantwoordelijkheid nemen om aan werk te komen. Inmiddels is al het een en ander verbeterd, maar er is ook nog veel te winnen.

TEKST: ANNEKE NUNN, BEELD: JOS STUART

Wim Zwanenburg
(hoofd Werk & Inkomen Leidschendam-Voorburg):

'Het veld levert input voor thema's die de inspectie onderzoekt'

Het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Haaglanden/Zuid-Holland Centraal hield op 29 oktober een bijeenkomst voor de gelijknamige arbeidsmarktregio's. Zo'n tachtig consulenten, beleidsmedewerkers en managers van gemeenten, UWV en werkgeversservicepunten kwamen in Rijswijk bijeen om met elkaar en de Inspectie SZW te sparren. Onder meer over de conclusies uit het kritische inspectierapport *Buitenspel*. Ook het onderwijsveld was die dag vertegenwoordigd, door teams voortijdig schoolverlaten (VSV's), regionale meld- en coördinatiepunten (RMC's) en roc's.

HERKENBAAR

Het inspectierapport meldt dat 60 procent van de jongeren het plan van aanpak niet kent dat professionals voor hen hebben gemaakt. Verder staat erin te lezen dat 40 procent van de jongeren uit beeld verdwijnt als de zoekperiode is afgelopen, dat klantmanagers te weinig aan scholing denken en dat handhaving van de sollicitatieplicht vooral kwantita-

tief van aard is; er wordt nauwelijks naar kwaliteit gekeken, aldus de Inspectie SZW. Dat zo veel jongeren hun plan van aanpak niet kennen, verbaast de aanwezigen. Andere kritiekpunten herkennen ze wel. Zo lopen ze zelf ook aan tegen het gebrek aan samenwerking rond jongeren. Voor kleine gemeenten blijkt het bijvoorbeeld lastig om samen te werken met de vele scholen waar jongeren een opleiding zouden kunnen volgen. Omdat echter niet alle conclusies op alle gemeenten van toepassing zijn, is het lastig de vertaalslag naar de eigen praktijk te maken of 'om te weten wat we ons hiervan moeten aantrekken', zoals Martin Andriessen, directeur van de Dienst Sociale Zaken Den Haag, het verwoordt. Hij gaat iemand vragen dat voor Den Haag uit te zoeken.

GEDEELD DOEL

Maakt een kritisch rapport de Inspectie SZW en de uitvoering tot vijanden? "Je hebt al gauw een beeld voor ogen van de inspectie met een rood potlood in de hand", zegt Wim Zwanenburg, hoofd Werk & Inkomen

Huub Eijkelkamp (Inspectie SZW):

‘Inspectie en uitvoering streven hetzelfde doel na: jongeren aan werk of scholing helpen’

van de gemeente Leidschendam-Voorburg. “Zo is ook de rolverdeling. De inspectie komt met een kritisch rapport, wij verdedigen onze keuzes.” Toch merkt hij dat het beeld van de inspectie als de vijand aan het veranderen is. “We worden partners met een gemeenschappelijk doel. Zo levert het veld input voor de thema’s die de inspectie onderzoekt en voor de accenten die daarbij worden gelegd. Daardoor sluiten onderzoeken meer aan bij onze belevingswereld. En als er een rapport ligt, gaat de inspectie met ons in debat.” “Als wij alleen maar zouden willen afrekenen met de uitvoering, had ik mijn job niet lang volgehouden”, vertelt Huub Eijkelkamp, senior onderzoeker bij de Inspectie SZW. “Uiteindelijk streven inspectie en uitvoering hetzelfde doel na, in dit geval jongeren aan werk of scholing helpen. Natuurlijk zijn wij per definitie risicogeoriënteerd, dus onderzoeken we die deelgebieden waarvoor aanwijzingen bestaan dat nog niet alles op rolletjes loopt. Maar het doel van onze kritiek is: zoeken naar verbeterkansen. Dat is waarover we met de uitvoering in gesprek willen.”

SLAGEN GEMAAKT

Andriessen heeft de bijeenkomst deels ervaren als een bevestiging van de aanpak van zijn Haagse Dienst Sociale Zaken. “We wachten niet tot de zoekperiode is afgelopen. Officieel mogen we dan misschien geen middelen inzetten voor die groep, maar dat leggen we naast ons neer omdat we weten dat een eerdere benadering van jongeren beter werkt. Ik wil andere gemeenten aanraden niet te veel aandacht te besteden aan belemmeringen en gewoon te doen wat nodig is.”

Het is te merken dat het inspectierapport over de situatie in 2014 gaat, vindt Etienne Harteveld van UWV. Hij is hoofd van het team Young@Work, dat speciaal in het leven geroepen is om de onderlinge samenwerking rond jongeren te versterken. “Er zijn inmiddels al veel slagen gemaakt. Gemeenten zijn nu vaak wel actief in de zoekperiode. Bij UWV loopt een pilot met extra activeringsgesprekken in de eerste maanden van de WW. En mijn Young@Workteam gaat als vliegende brigade in de arbeidsmarktregio’s Haaglanden en Zuid-Holland Centraal alle betrok-

Martin Andriessen

(directeur Dienst Sociale Zaken Den Haag):

‘Besteed niet te veel aandacht aan belemmeringen, doe gewoon wat nodig is’

Etienne Harteveld(Young@Work):

‘Als vliegende brigade verbinden we alle partijen die bij jongeren betrokken zijn’

Noreen Stokman
(klantmanager Leidschendam-Voorburg):

‘Jongeren zijn erg gebaat bij persoonlijke aandacht’

ken partijen verbinden, ook het onderwijs en de werkgevers. Dat doen we onder meer via matchmaking en het ondersteunen van klant- en accountmanagers van werkgevers-servicepunten.”

Noreen Stokman, klantmanager in Leidschendam-Voorburg, heeft een vergelijkbare ervaring: “Sommige punten uit het rapport hebben we zelf al opgepakt omdat er in de politiek vraag naar is. Jongeren die na de zoekperiode niet terugkomen, bellen we na en als het nodig is volgt een huisbezoek.”

VAKMANSCHAP

Stokman heeft ook gemerkt dat het weleens schort aan samenwerking rond jongeren. “We hebben wel een leer-werkklok, maar willen de contacten met roc’s intensiveren. En UWV geeft ons nog geen terugkoppeling over bij wie de WW afloopt, wat in Den Haag wel gebeurt. We proberen daarom een direct nummer te krijgen voor het opvragen van informatie over jongeren. Team Young@Work kende ik nog niet. Wellicht kunnen zij helpen bij de jongeren bij wie het ons nog niet lukt.”

Een belangrijke conclusie van de bijeenkomst – ‘en dat wisten we natuurlijk al’ – is dat jongeren erg gebaat zijn bij persoonlijke aandacht.

Stokman: “Klantmanagers moeten dus tijd en gelegenheid krijgen om die aandacht te geven. Wij keken meteen naar onze directeur. We moeten namelijk al vaak verantwoordelijk dat we een lagere caseload hebben dan collega’s die met volwassenen werken.”

Een zinvolle bijeenkomst dus? Zeker, vindt Stokman. “Ik vond het vooral nuttig om van andere gemeenten te horen hoe het er bij hen aan toegaat. Helaas was er maar beperkt tijd om daarop in te gaan. We zijn allemaal het wiel aan het uitvinden in aanpak en projecten. Zo zijn wij een scholingsgroepje aan het oprichten, maar hoorden we dat zoiets in Zoetermeer en Den Haag al bestaat. Terwijl we daar wel met de werkgeversservicepunten samenwerken.”

Stokman prijst het pleidooi voor vakmanschap van de Westlandse wethouder Sociale Zaken aan het einde van de middag. “Klantmanagers weten wat er speelt. Van onze professionaliteit wordt echter niet altijd voldoende gebruikgemaakt. Er wordt beleid gemaakt, maar niemand vraagt ons hoe het handig zou kunnen.”

VERBETEREN

Zwanenburg blikt tevreden op de bijeenkomst terug. “Ik heb een beeld gekregen van een regio die zich aan-

gesproken voelt, die van het rapport wil leren en aan de slag gaat met verbeteringen. Ook Eijkelkamp laat zich positief uit over de grote opkomst en het enthousiasme. “Het geeft me vertrouwen dat het rapport hier gaat leven, dat er ook echt een follow-up komt waardoor we kwetsbare jongeren nog beter kunnen helpen.” Zwanenburg zou het helemaal mooi

vinden als uitkomsten van een dag als deze onderdeel worden van de rapportage. “In welke bevindingen herkent het veld zich? Wat kunnen we ermee en wat is daarvoor nodig? Waarom organiseren we niet nog twee of drie regionale bijeenkomsten om een completer beeld te krijgen van de stand in het land? Om dan het rapport mét reacties aan te bie-

den aan de Tweede Kamer.” Een goede suggestie, vindt Eijkelkamp. “Maar een inspectierapport mag pas openbaar gemaakt worden als de minister ermee bekend is. Wel organiseren we al sessies waarbij uitvoerders feedback kunnen geven op *voorlopige* onderzoeksresultaten. Meer bijeenkomsten in andere arbeidsmarktregio’s juich ik ook toe, bijvoorbeeld via Divosa. Door het rapport op meer plaatsen te bespreken met de uitvoering zien we in hoeverre gemeenten zich herkennen in het geschetste beeld en welke positieve ontwikkelingen er plaatsvinden. En kunnen we meer verbeterideeën verzamelen.” *

IDEEËN EN AANBEVELINGEN

Een groot deel van de bijeenkomst in Rijswijk was interactief. Om het gesprek op gang te brengen brachten de deelnemers door knippen en plakken in beeld wat het rapport bij hen opriep. Een greep:

- We zijn het kader uit het oog verloren.
- Je zou denken dat we elkaars uitvoeringspraktijk nu wel kennen...
- Gemeente en school kennen elkaars regels niet; we hebben verschillende prioriteiten.

Het bespreken van verbeterideeën stond ook op het programma. Dat leverde veel praktische aanbevelingen op:

- Jonge klantmanagers, durf de gang van zaken te veranderen!
- Sluit aan op het social media-gebruik van jongeren, maar leer hun ook een brief te schrijven of iemand te bellen.
- Zorg voor een warme overdracht van voortgezet speciaal onderwijs naar klantmanagers met een eenduidig advies: of school of werk.
- Een pizza-avond is een laagdrempelige manier voor een gemeente om jongeren te bereiken.
- Het plan van aanpak gaat nu vaak verscholen in de beschikking. Haal het eruit en formuleer het als een contract. Maak jongeren zelf verantwoordelijk.
- Leerdoelen zijn belangrijker dan prestatiedoelen, ook bij solliciteren.

